

Alþingi
B.t. atvinnuveganefnd Alþingis
Kirkjustræti
101 Reykjavík

Akureyri, 15. febrúar 2024
Tilv.2024-02-01-0168

Efni: Umsögn um frumvarp um veiðistjórn grásleppu mál 521.

Fiskistofa vísar í tölvupóst, dags. 1. febrúar 2024, þar sem atvinnuveganefnd Alþingis sendi til umsagnar mál 521. Veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands og stjórn fiskveiða (veiðistjórn grásleppu). Eftirfarandi er umsögn Fiskistofu

1. Tillaga að breytingu á 1. mgr. 7.g r. laga nr. 7971997

Fiskistofa telur ekki heppilegt að mæla fyrir um svæðaskiptingu fyrir veiðistjórn grásleppu með því breyta núgildandi 1. mgr. 7. gr. sem er í grunnin leyfisveitingarákvæði. Telur Fiskistofa að betur færi að hafa þetta ákvæði annarsstaðar með tilliti til uppbyggingu laganna, t.d. sem nýja 5. gr. a. (5. -gr. mælir fyrir um svæði, 6. gr. leyfi og núgildandi 7. gr. mælir einnig fyrir um leyfi).

2. Heimild til veiða og niðurfelling aflahlutdeilda

Lagt er til að sett verði nýtt ákvæði 7. gr. a í lög um stjórn fiskveiða. Fiskistofa bendir á að skilja má af ákvæðinu að skip þurfi að vera bæði með hlutdeild og aflamark til að vera heimilt að veiða grásleppu. Aflamarkskerfið byggir á því að skip hafi aflamark í þeirri tegund sem það sækir, en gerir ekki kröfu um að hlutdeildir séu skráðar á skipið. Fiskistofa fær ekki séð að þessi takmörkun á veiði í grásleppu sé rökstudd með sérstökum hætti en telur eðlilegt að skýringar séu gefnar á því hvers vegna verið sé að víkja frá almennum reglum aflamarkskerfisins þegar kemur að aflamarkstjórn grásleppuveiða ef það var ætlunin.

Þá er einnig í sama ákvæði lagt til að aflahlutdeildir í grásleppu falli niður ef skip er flutt af veiðisvæði. Mikilvægt er að skýrt verði kveðið á um það í lögum hvað verður um hlutdeildir sem falla niður.

3. Staðbundin veiðisvæði

Á nokkrum stöðum kemur fyrir hugtakið „staðbundin veiðisvæði“. Fiskistofa telur óþarfi að vísa sérstaklega til „staðbundins“ og nóg sé að vísa til veiðisvæða þar sem þau eru væntanlega alltaf á sama stað.

4. Staðbundnar hlutdeildir

Hámarksaflahlutdeild í grásleppu er 1,5%. Auk þess á að binda eða loka hlutdeildir og aflamark á svæðum. Fiskistofa veltir því upp hvort verið sé að leggja til of miklar hömlur á aflaheimildir í grásleppu með því að hafa hámarksaflahlutdeild svona lága og setja upp girðingar milli svæða. Þetta felur í sér ákveðið flækjustig í framkvæmd fyrir Fiskistofu og kallar á sérstaka aflamarksstjórn fyrir grásleppu.

5. Hrognkelsaveiðar í net

Óheimilt er að veiða krókaaflamark nema með línu- og handfærum. Ráðherra er þó heimilt að heimila hrognkelsaveiðar í net sbr. 7. gr. laga um stjórn fiskveiða. Ef það á að setja grásleppu í aflamarksstjórn telur Fiskistofa ráðlegt að breyta ákvæðinu á þann hátt að heimilt verði að veiða krókaaflamark í grásleppu með grásleppuneti.

6. Bráðabirgðaákvæði

Fram kemur að Fiskistofa skuli úthluta aflahlutdeild á skip eftir þeirri aðferðafræði sem mælt er fyrir um í ákvæðinu. Eins og fram kemur í umfjölluninni hér á eftir er alls ekki nógu skýrt hvaða aðferð skuli beita nákvæmlega. Fiskistofa hefur því fyllt inn í eyðurnar og sett fram tvær túlkanir sem nánar er fjallað um undir lið 7.

Fiskistofa vill þó benda á að mikilvægt er að leyfum og réttindum sé ekki ruglað saman. Veiðileyfi í grásleppu er gefin út fyrir eitt tímabil í einu og aðeins skip sem eru með réttindin geta fengið leyfi sem gefið er út af Fiskistofu til veiða á grásleppu. Réttindi flytjast á milli skipa og hægt er að setja réttindin í geymslu. Eitthvað er um að þessum hugtökum sé ruglað saman og einkum í greinagerð með eldra frumvarpi. Það er því mikilvægt að þetta komi skýrt fram í nefndaráliti eða öðru lögskýringa gagni.

Af lestri frumvarpsins má skilja að verið er að miða á við veiðireynslu réttindanna. Af því leiðir að fella þarf út „og leyfis frá Fiskistofu“ í 2. málslíð 8. gr. frumvarpsins. Fiskistofa bendir einnig á að í síðasta málslíð 8. gr. segir „Við mat á veiðireynslu skal miða við þrjú bestu veiðitímabil leyfisins sem skráð er á skipið frá og með árinu 2014 til og með árinu 2022.“ Hér þarf að skipta út orðinu „leyfisins“ og setja inn „réttinda sem skráð eru á skipið“. Að öðrum kosti mætti skilja

ákvæðið sem svo að einungis væri úthlutað á grundvelli veiðireynslu réttindanna sem tiltekið skip hefði öðlast með leyfi til grásleppuveiða frá Fiskistofu.

7. Hlutdeildasetning útreikningar og skýringar miðað við frumvarpið

Greinin tiltekur ekki hvort miða eigi við eina hlutdeild á öllu landinu eða hvort setja eigi hlutdeild á hvert svæði fyrir sig. Hvort um sig hefur sína kosti og galla. Ef greinin er lesin sjálfstætt þá má líta sem svo á að ein hlutdeild eigi að vera í grásleppu og það svæði sem skip er á núna ræður því hvar hlutdeildin lendir óháð því á hvaða svæði grásleppan var veidd og er sú túlkun sem Fiskistofa mun leggja þessa túlkun til grundvallar verði frumvarpið óbreytt að lögum. Ef greinin er lesin í samhengi við svæðisskiptingu veiðisvæða mætti líta sem svo á að setja ætti hlutdeild fyrir hvert veiðisvæði og reynslan á svæðinu réði hver hlutdeild skipsins yrði óháð því hvort skip sé skráð á því svæði eða ekki. *Æskilegt væri að þetta væri skýrara í ákvæðinu.*

Ein hlutdeild (aðferð 1) fyrir landið en óheimilt að flytja á milli svæða er nýtt í fiskveiðistjórnunarkerfinu og flækjustig slíkrar framkvæmdar er óþekkt. Fiskistofa þarf tíma til að útfæra slíka framkvæmd og innleiða í tölvukerfi stofnunarinnar. Við hlutdeildarsetningu myndu skip sem hafa grásleppuréttindi fá úthlutað hlutdeild á þeim stað sem þau eru staðsett þegar hlutdeild er úthlutað óháð því hvar veiðar fóru fram. Úthlutun aflamarks væri svo byggð á hlutdeild skipanna. Við prufuhlutdeildarsetningu kom í ljós að þar sem 39 grásleppuréttindanna eru í geymslu vegna sölu skips og eru því ótengd skipi þá eru samtals 6,8% hlutdeilda óstaðsett og væri það í valdi eiganda réttindanna að tengja þau skipi þegar til hlutdeildarsetningar kæmi og gætu því farið á hvaða svæði sem er.

Ein hlutdeild fyrir hvert veiðisvæði (aðferð 2) en heimilt að flytja milli svæða með reglugerðarheimild ráðherra er einnig nýtt í fiskveiðistjórnunarkerfinu og flækjustig slíkrar framkvæmdar er óþekkt. Fiskistofa þarf tíma til að útfæra slíka framkvæmd og innleiða í tölvukerfi stofnunarinnar. Við hlutdeildarsetningu myndu skip fá hlutdeildir þar sem veiðireynsla þerra er óháð heimahöfn þeirra núna. Úthlutun aflamarks byggði svo á hlutdeild skipsins og því að það sé með skráða heimahöfn á svæðinu. Þegar veiðisvæði veiðireynslunnar er skoðað miðað við þessa aðferð kemur í ljós að áætla má að 18,6% hlutdeilda fari til skipa sem ekki hafa heimahöfn á því svæði sem veiðireynslan er á.

Eftirfarandi tafla byggir á áætlaðri hlutdeildarsetningu grásleppu. Hún sýnir áætlaða hlutfall úthlutunar sem fer á hvert svæði fyrir sig. Þær magntölur sem notaðar eru sýna þá veiðireynslu sem er á hverju veiðisvæði fyrir sig sem telur til hlutdeildarsetningar.

	Faxaflói	Breiðafjörður	Vestfirðir	Húnaflói	Norðurland	Austurland	Suðurland	Án heimahafnar	Samtals
1. Eitt svæði (Heimahöfn)	2.477.312	5.193.870	1.502.474	4.569.771	7.584.071	3.214.459	882.286	1.854.598	27.278.841
1.1 Hlutfall úthlutunar	9,08%	19,04%	5,51%	16,75%	27,80%	11,78%	3,23%	6,80%	100,00%
2. Svæðisbundið (Reynsla)	1.979.314	6.280.451	1.258.942	4.315.127	9.209.037	3.191.057	1.044.913	0%	27.278.841
2.1 Hlutfall úthlutunar	7,26%	23,02%	4,62%	15,82%	33,76%	11,70%	3,83%	0%	100,00%
2.2 Svæði og heimahöfn ólík	605.928	1.571.254	254.444	579.925	1.395.471	221.303	452.038	0%	5.080.363
2.3 Hlutfall 2.2 / 2	30,61%	25,02%	20,21%	13,44%	15,15%	6,94%	43,26%	0%	18,62%
Munur 1 - 2	497.998	-1.086.581	243.532	254.644	-1.624.966	23.402	-162.627	1.854.598	0

Eftirfarandi tafla tekur saman hlutfall veiðireynslu á hverju svæði miðað við hlutdeildarsetningu þar sem landið er eitt svæði og úthlutað miðað við heimahöfn skips eins, hlutfallið ef úthlutað til skipa eftir því hvar veiðireynslan er fengin og svo hver veiðireynslan er í raun á hverju svæði öll árin 2014 til 2022 að 2020 undanskildu án þess að tekið sé tillit til þriggja ára reglunnar.

	Faxaflói	Breiðafjörður	Vestfirðir	Húnaflói	Norðurland	Austurland	Suðurland	Án heimahafnar
<i>Eitt svæði</i>	9,08%	19,04%	5,51%	16,75%	27,80%	11,78%	3,23%	6,80%
Svæðisbundið	7,26%	23,02%	4,62%	15,82%	33,76%	11,70%	3,83%	0,00%
Raun hlutfall	7,47%	23,31%	3,84%	16,96%	33,41%	11,64%	3,37%	0,00%

Ef sveiflur innan veiðisvæða eru skoðaðar á þessu tímabili þá má sjá að hlutfall veiða á hverju veiðisvæði sveiflast mikið veiðum til minnstu veiða eða 54% að meðaltali. Það er því mikill munur á milli ára hve stór hlutu er veiddur á hverju veiðisvæði. Í töflunni hér að neðan má sjá lægsta og hæsta hlutfall veiða á hverju svæði og útreikning á sveiflunni.

	Faxaflói	Breiðafjörður	Vestfirðir	Húnaflói	Norðurland	Austurland	Suðurland
<i>Lægsta hlutfall</i>	5,30%	15,21%	1,78%	10,97%	23,95%	7,76%	1,87%
<i>Hæsta hlutfall</i>	9,60%	32,29%	6,28%	23,08%	41,80%	17,62%	4,51%
<i>Sveifla</i>	44,85%	52,90%	71,63%	52,46%	42,70%	55,97%	58,54%

8. Aukinn kostnaður við framkvæmd efnis frumvarpsins

Að lokum vill Fiskistofa nefna að efni frumvarpsins felur í sér ný verkefni fyrir Fiskistofu. Hér er m.a. vísað til eftirlits með því að aflaheimildir flytjist ekki milli svæða. Til að koma á slíku eftirliti þarf að uppfæra tölvukerfi og setja girðingar á flutning aflaheimilda. Fiskistofa hefur ekki forræði yfir skráningu á því hvar skip eru skráð og mun þetta kalla á ný verkefni til að fylgjast með hvort skip séu að flytja sig milli svæða svo eitthvað sé nefnt. Þessi framkvæmd er frábrugðin annarri framkvæmd aflamarksstjórnar og mun fela í sér ný verkefni sem þarf að fjármagna.

Þá er einnig frumvarpinu lagt til að 5,3% aflamagns í grásleppu verði nýtt sem aflamark fyrir nýliða. Mikilvægt er að reglur um slíka framkvæmd verði skýrar, einfaldar og fyrirsjáanlegar í

FISKISTOFA
TRAUST · FRAMSÆKNI · VIRÐING

sími 569 7900 · fax 569 7990

fiskistofa@fiskistofa.is

fiskistofa.is

framkvæmd og mun þetta einnig vera nýtt verkefni sem kallar aukinn mannafla og fjármagn
hjá Fiskistofu.

Erna Jónsdóttir

F.h. Fiskistofu

Erna Jónsdóttir - FISK

